कार्यालयीन स्वच्छता पंधरवडा साजरा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : स्वभामि-२०१८/प्र.क्र. ५१५/पापु-१६
७ वा मजला, जी.टी रुग्णालय संकुल,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ००१
दिनांक : ०६ ऑक्टोबर, २०१८.

वाचा :-१) शासन परिपत्रक, सार्वजनिक बांधकाम विभाग क्र.मंमंटि/२०१०/प्र.क्र.५०/ प्रशासन -४, दिनांक ३ मार्च, २०१०.
२) शासन परिपत्रक, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, क्र.एसबीएम-२०१५/ २५८/प्र.क्र.११५/पापु-०८, दिनांक १७/०७/२०१५

शासन परिपत्रक

मा. पंतप्रधान श्री. नरेंद्र मोदी यांच्या पुढाकाराने सुरु असलेल्या **" स्वच्छ भारत मिशन (ग्रामीण) "** या राष्ट्रीय कार्यक्रमात सहभागी होऊन दिनांक १८ एप्रिल, २०१८ रोजी महाराष्ट्र राज्य हागणदारीमुक्त म्हणून घोषित केले आहे. सर्वत्र स्वच्छता , सफाई रहावी व राज्य हागणदारीमुक्त रहावे, याकरीता भारत सरकार, तसेच महाराष्ट्र शासनातर्फे विविध कार्यक्रम / अभियान आयोजित करण्यात येत आहेत. या कार्यक्रमांमध्ये **"स्वच्छता ही सेवा"**, कार्यक्रम प्रामुख्याने राबविला जात आहे. यामध्ये राज्याने भरीव कामगिरी करुन राष्ट्रीय स्तरावरील **"स्वच्छता ही सेवा २०१७"** या मोहिमेत राज्याला प्रथम पारितोषिकाचा मान प्राप्त झाला आहे. सद्य:स्थितीत राज्यातील स्वच्छता शाश्वत रहावी या अनुषंगाने उपाययोजना करणे सुरु आहे. या उपाययोजनांचा एक भाग म्हणून राज्याच्या ग्रामीण भागातील सर्व अंगणवाडी, प्राथमिक आरोग्य केंद्र, उप आरोग्य केंद्र, रेल्वे स्टेशन, बस डेपो, सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालये व इतर सार्वजनिक ठिकाणी स्वच्छता रहावी, याकरीता **"स्वच्छता ही सेवा "** या दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१८ ते दिनांक २ ऑक्टोबर, २०१८ दरम्यान राबविलेल्या स्वच्छता अभियानात या ठिकाणांना भेटी देऊन, तसेच श्रमदान करुन या ठिकाणांची स्वच्छता करण्याचे उपक्रम राबविण्यात आले आहेत. दिनांक ३.१०.२०१८ च्या मंत्रीमंडळाच्या बैठकीत राज्याच्या स्वच्छ सर्वेक्षण ग्रामीण-२०१८ तील यशावर चर्चा होऊन मा.मुख्यमंत्री यांनी शासकीय कार्यालये व निमशासकीय कार्यालयांत कायम स्वच्छता राहावी व तेथे आनंदी वातावरण राहावे, या अनुषंगाने राज्यात "स्वच्छता पंधरवडा" राबविण्याच्या सूचना दिल्या आहेत. या अनुषंगाने आता सर्व शासकिय तसेच निमशासकीय कार्यालयात दिनांक १३.१०.२०१८ पासून ते दिनांक २८.१०.२०१८ पर्यंत स्वच्छता पंधरवडा राबविण्याच्या सूचना या परिपत्रकाद्वारे निर्गमित करण्यात येत आहेत. स्वच्छता पंधरवडा राबविताना खालील सूचना विचारात घेऊन कार्यवाही करण्यात यावी :-

अ) सूचना:-

१. मंत्रालयीन तसेच प्रत्येक (शहरी व ग्रामीण) शासकीय व निमशासकीय कार्यालयातील कार्यालयीन जागा ही नीटनेटकी व सुटसुटीत ठेवण्यात यावी. कार्यालयातील छन्नमार्ग (पॅसेज) तसेच पायऱ्यांवर स्वच्छता राखून सदर मार्गात कोणतीही कार्यालयीन वस्तू/

दस्तऐवज ठेवू नये. तसेच कार्यालयातील जागेत पोषक वातावरण निर्माण करण्यासाठी नस्ती/ऑफीस फाईल्स /कागदपत्रे इत्यादी सुयोग्य पध्दतीने ठेवण्यात यावीत.

२. कार्यालयातील पंखे, खुर्च्या, टेबल, कपाटे (Racks), यांसारखी साधने, तसेच कार्यालय परिसर, स्वच्छतागृहे, उदवाहन (लिफ्ट), इत्यादी ठिकाणची जागा नेहमीच स्वच्छ व टापटीप राहील याची दक्षता घेण्यात यावी. त्याचबरोबर कार्यालयाच्या लगतच्या बाहेरील जागा उदा. पार्किंग लॉट्स, कार्यालयातील येण्या-जाण्याचा मार्ग इत्यादी ठिकाणी देखील नियमित स्वच्छता राखण्यात यावी.

३. कार्यालयात येण्याचा मार्ग व कार्यालयांचा परिसर स्वच्छ राहील याकरीता सुध्दा कार्यालय प्रमुख जबाबदार राहतील, त्या अनुषंगाने स्वच्छता राहील याची त्यांनी दक्षता घ्यावी.

४. सर्व शासकीय व निमशासकीय कार्यालयातील शौचालये स्वच्छ व वापरण्यायोग्य आहेत, तसेच तेथे पाण्याची पुरेशी सोय आहे याची दक्षता घेण्यात यावी.

५. स्वच्छतेच्या अनुषंगाने या कामांकरीता इतर विभागांच्या समन्वयाची आवश्यकता भासल्यास (जसे सार्वजनिक बांधकाम विभाग), कार्यालय प्रमुखांनी त्या-त्या संबंधित विभागांच्या अधिकाऱ्यांशी चर्चा करुन या सर्व कामांकरीता येणाऱ्या समस्यांचे निराकरण करावे.

६. कार्यालय तसेच कार्यालय परिसरातील स्वच्छता राखण्यासाठी विनावापरातील वाहने/फर्निचर/इलेक्ट्रॉनिक्स व विद्युत उपकरणे इत्यादी जड वस्तू यांची जाणीवपूर्वक विल्हेवाट लावण्यात यावी. तसेच जिल्हयातील कार्यालयात व पोलीस कार्यालयात जप्त केलेली / बेवारस व पडून असलेली वाहने, यंत्रे, जे.सी.बी., डंपर, रेती, खडी इत्यादींची योग्य त्या विहित मार्गाने (जसे लिलाव इत्यादी) विल्हेवाट लावावी.

७. कार्यालयीन अभिलेख तसेच दस्तऐवजांचे नियमानुसार निंदणीकरण करण्यात यावे.

<u>ब) समितीचे गठण:-</u>

कार्यालय आणि परिसर स्वच्छतेची अमंलबजावणी करण्यासाठी जिल्हाधिकारी यांनी जिल्हा स्तरावर दिनांक १०.१०.२०१८ पर्यंत खालीलप्रमाणे समिती गठीत करावी.

१.	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२.	मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद	सह अध्यक्ष
३	निवासी उपजिल्हाधिकारी	सदस्य सचिव
४.	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	सदस्य
५.	कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग	सदस्य
६.	उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पा व स्व), जिल्हा परिषद	सदस्य
७.	जिल्हा माहिती अधिकारी	सदस्य
८.	जिल्हा महिला अधिकारी/कर्मचारी संघटनेने निर्देशित अधिकारी / कर्मचारी	सदस्य

८. वरील समितीप्रमाणे प्रत्येक तालुकास्तरावर उप विभागीय अधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात यावी. या समितीमध्ये कोणत्या सदस्यांचा समावेश करण्यात यावा, याबाबत निर्णय घेण्याचे सर्व अधिकार जिल्हाधिकारी यांना राहतील. तथापि समितीमधील सदस्य शासकिय अधिकारी / कर्मचारी असतील याची दक्षता घ्यावी.

९. या दोनही समित्यांची बैठक दिनांक ११/१०/ २०१८ रोजी घेवून जिल्ह्यातील सर्व शासकीय/निमशासकीय कार्यालयांचे तालुका व ग्रामपंचायतनिहाय पत्ते, त्यांच्या कार्यालय प्रमुखांची नांवे, कार्यालय प्रमुखांचे संपर्क क्रमांक (दुरध्वनी/भ्रमणध्वनी) प्राप्त करून घ्यावेत. या सर्व कार्यालयात उपरोक्त “अ” येथील नमूद सूचनांप्रमाणे घ्यावयाच्या कामांची आखणी व वेळापत्रक तयार करून, त्या-त्या विविक्षित ठिकाणांसाठीच्या स्वच्छतेची जबाबदारी समितीकडून ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्यावर सोपविण्यात आली आहे, त्यांची नांवे त्या कामापुढे नमूद करावीत.

१०. दिनांक १२/१०/२०१८ रोजी सर्व कार्यालय प्रमुखांनी त्यांच्या अखत्यारितील कार्यालयांची, कार्यालयातील सर्व शौचालयांची व कार्यालय परिसराची पाहणी करून संपुर्ण स्वच्छता करावयाच्या दृष्टीने कामांचे वाटप करावे व त्याची यादी करावी. तसेच त्या-त्या ठिकाणी असलेल्या अस्वच्छ बाबी व परिसराची छायाचित्रे काढून घेऊन संकलित करुन ठेवावी.

११. स्वच्छतेची जबाबदारी सोपविण्यात आलेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांनी पुढील पंधरवड्यात त्यांना नेमून दिलेल्या भागातील शासकीय व निमशासकीय कार्यालयांच्या प्रमुखांच्या संपर्कात राहून उपरोक्त “अ” येथील नमूद सूचनांनुसार त्या- त्या कार्यालयात संपुर्ण स्वच्छता होईल, याची दक्षता घ्यावी व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल संबधित समितीकडे सादर करावा.

१२. स्वच्छता पंधरवड्यामध्ये नेमून दिलेल्या कामकाजानुसार कार्यवाही होवून, कार्यालयामध्ये कोणत्याही प्रकारची अस्वच्छता आढळणार नाही, ही बाब तसेच नेमून दिलेल्या कार्यालयामध्ये कोणत्याही प्रकारची अस्वच्छता आढळल्यास संबधिताविरूद्ध नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल, ही बाब कार्यालय प्रमुखांनी संबधितांच्या निदर्शनास आणावी.

१३. दिनांक १३/१०/२०१८ रोजी दुस-या शनिवारी (शासकीय सुट्टी) सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांनी नेहमीप्रमाणे आपआपल्या कार्यालयामध्ये कार्यालयीन वेळेत उपस्थित राहून, वर उल्लेखलेली स्वच्छतेची व कागदपत्र निंदणीकरणाची कामे करावी. दिनांक १३/१०/२०१८ या रजेच्या दिवशी कार्यालयीन कामकाज केल्याबद्दल संबधित कर्मचारी यांना नियमानुसार सक्षम प्राधिकारी यांनी बदली मंजूर करावी.

१४. यापुढील पूर्ण पंधरवड्यात दिनांक १९.१०.२०१८ व दिनांक २६.१०.२०१८ रोजी समिती अध्यक्षांच्या बैठका घेऊन कामाचा आढावा घ्यावा. या बैठकीत राज्य शासनाचे कर्मचारी / अधिकारी संघटनांच्या जिल्हा अध्यक्ष / सचिवांना आमंत्रित करुन फक्त कार्यालयातील व कार्यालयीन परिसरातील स्वच्छतेच्या विषयानुषंगाने त्यांचे अभिप्राय घ्यावेत. याच दरम्यान ज्या अस्वच्छ ठिकाणांची छायाचित्रे काढण्यात आली होती,

त्या-त्या ठिकाणांची स्वच्छतेनंतरची सुध्दा छायाचित्रे काढून त्यांना शिर्षक देऊन, संकलित करुन ठेवावीत. यांसह व घेतलेल्या उपक्रमाचा कार्यपालन अहवाल जिल्हाधिकाऱ्यांना दिनांक २६.१०.२०१८ च्या बैठकीत सादर करावा. (सोबतच्या परिशिष्ट "अ" व "ब" प्रमाणे) जिल्हास्तरीय समितीने परिशिष्टातील "ब" नमुन्यातील त्यांचा अहवाल माहे ऑक्टोबरच्या मासिक दैनंदिनीसोबत विभागीय आयुक्त यांच्याकडे सादर करावा.

१५. विभागीय आयुक्त यांनी झालेल्या कामांचा त्यांच्या विभागाचा अहवाल नमुना "ब" मध्ये आवश्यक तो बदल करुन शासनास (कार्यासन पापु-१६) दिनांक १० नोव्हेंबर, २०१८ पर्यन्त सादर करावा.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून,त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१८१००६१६२३०८०८२८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने करून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Dinesh Kumar Jain

Digitally signed by Dinesh Kumar Jain
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=Chief Secretary Department, postalCode=400032, st=Maharashtra, 2.5.4.20=ea3b8615acaf5a916338801298bc1b7123bd0cac17faf57848ccd7382e28252c, cn=Dinesh Kumar Jain
Date: 2018.10.06 17:43:54 +05'30'

(दिनेश कुमार जैन)
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१) मा. मंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता), मंत्रालय मुंबई यांचे खाजगी सचिव
२) मा. राज्यमंत्री (पाणी पुरवठा व स्वच्छता), मंत्रालय मुंबई यांचे खाजगी सचिव
३) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय मुंबई यांचे उप सचिव
४) सदस्य सचिव, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, मुंबई
५) सर्व विभागीय आयुक्त
६) सर्व जिल्हाधिकारी
७) संचालक, भूजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा, पुणे
८) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषदा.
९) सर्व मुख्य अभियंता/अधीक्षक अभियंता/कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण
१०) संचालक, पाणी व स्वच्छता सहाय संस्था, बेलापूर, नवी मुंबई
११) सर्व उप सचिव/मुख्य अभियंता तथा विशेष कार्यकारी अधिकारी/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग. मंत्रालय, मुंबई.
१२) कार्यासन पापु-१६ संग्रहार्थ.

कार्यालयीन स्वच्छता पंधरवडा साजरा करणेबाबत शासन परिपत्रक

क्र. स्वभामि-२०१८/प्र.क्र. ५१५/पापु-१६ दिनांक ०६ ऑक्टोबर, २०१८ चे परिशिष्ट "अ"

अ.क्र.	विषय	माहिती
१.	अधिकाऱ्याचे नांव	
२.	विभाग	
३.	संबंधित कार्यालयांची नांवे (जिल्हाधिकारी यादीतील अनुक्रमांक)	
४.	एकूण अस्वच्छ बाबींची संख्या	
५.	स्वच्छता पंधरवडयात घेतलेली कामे	१) २) ३) ४)
६.	स्वच्छतेच्या कामात सहभागी कर्मचारी / अधिकाऱ्यांची संख्या	
७.	स्वच्छतेसाठी घेतलेल्या कामांचा एकूण कालावधी (मनुष्य तास)	
८.	अस्वच्छ जागांच्या घेतलेलया छायाचित्रांची संख्या	
९.	वरील ८ मधील जागांची स्वच्छता झाल्यावर घेतलेल्या छायाचित्रांची संख्या	

कार्यालयीन स्वच्छता पंधरवडा साजरा करणेबाबत शासन परिपत्रक

क्र. स्वभामि-२०१८/प्र.क्र. ५१५/पापु-१६ दिनांक ०६ ऑक्टोबर, २०१८ चे परिशिष्ट "ब"

अ.क्र.	विषय	माहिती
१.	जिल्हयाचे नांव	
२.	एकूण शासकीय व निमशासकीय कार्यालयांची संख्या	
३.	अ) दिनांक ११.१०.२०१८ ची	
४.	ब) दिनांक १९.१०.२०१८ ची	
	क) दिनांक २६.१०.२०१८ ची बैठक झाली का? (वरील "अ","ब", "क" पुढील रकान्यात " होय " अथवा "नाही" नमूद करावे.)	
५.	वरील दोनपैकी दिनांक १२.१०.२०१८ ची तपासणी झालेल्या कार्यालयांची संख्या	
६.	जिल्हयातील शासकीय/ निमशासकीय कार्यालयातील अस्वच्छ ठिकाणांची एकूण संख्या	
७.	वरील ५ पैकी अस्वच्छ ठिकाणांच्या काढलेलया छायाचित्रांची संख्या	
८.	वरील ६ पैकी स्वच्छता केल्यावर ठिकाणांच्या काढलेल्या छायाचित्रांची संख्या	
९.	अभियानात सहभागी झालेल्या अधिकारी/ कर्मचाऱ्यांची एकूण संख्या	